

**Силабус
вибіркового компоненту ВК**

Моніторинг та охорона земель

Назва дисципліни:	Моніторинг та охорона земель
Рівень вищої освіти:	початковий (короткий цикл)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3976
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра проектування доріг, геодезії і землеустрою
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Юхно Альона Сергіївна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	+38 (057) 707-37-32
E-mail:	rp@khadi.kharkov.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних знань і практичних навиків щодо науково-організаційного забезпечення моніторингу земель та здійснення заходів щодо державного контролю за використанням та охороною земель.

Предмет: підготовка фахівців до самостійного вирішення професійних задач, які пов'язані із питаннями здійснення моніторингу земель різного цільового призначення, запровадження державного контролю за використанням та охороною земель.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- опрацювання загальних засад запровадження моніторингу земель;
- освоєння методики проведення робіт по своєчасному виявленню змін у структурі земельного фонду певної адміністративно-територіальної одиниці чи окремої земельної ділянки;
- здійснення контролю за використанням і охороною земельних ресурсів;
- оцінка поточної ситуації на об'єкті моніторингу та прогноз можливостей розвитку негативних процесів та явищ, опрацювання рекомендацій щодо попередження та усунення негативних наслідків порушення раціонального використання землеволодінь та землекористувань;
- інформаційне забезпечення Державного земельного кадастру відомостями про зміни в стані використання земельного фонду певної адміністративно-територіальної одиниці чи окремого землеволодіння, землекористування чи земельної ділянки;
- освоєння методів і засобів отримання необхідної інформації при веденні моніторингу земель;
- вивчення технології моніторингу забруднення та порушення земель.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: наявність повної загальної середньої освіти.

Компетентності, яких набуває здобувач:**Загальні компетентності:**

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності.

Здатність здійснювати моніторинг та оцінку планувальних якостей територій.

Результати навчання:

Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

Здійснювати державний контроль за використанням та охороною земель.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	2	3	4
1	ЛК – Загальні засади моніторингу земель та його нормативно-правове та організаційне забезпечення.	2	1
	ПР – Державний контроль та моніторинг за раціональним використанням, охороною та відтворенням земельних ресурсів.	2	1
	СР – Вивчення матеріалу теми 1. Основи використання та охорони земель.	7	10
2	ЛК – Державний контроль за використанням та охороною земель.	2	1
	ПР – Звіт органів Держгеокадастру про державний контроль за використанням і охороною земель.	2	1
	СР – Вивчення матеріалу теми 2. Структура органів, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель.	7	10
3	ЛК – Стандартизація і нормування в галузі охорони земель при здійсненні господарської діяльності.	2	
	ПР – Зміст пояснювальної записки до звіту про державний контроль за використанням і охороною земель.	2	1
	СР – Вивчення матеріалу теми 3. Охорона земель при здійсненні господарської діяльності на землях різного цільового призначення.	7	10
4	ЛК – Земельний фонд України як об'єкт моніторингу.	2	
	ПР – Моніторинг природно-господарських умов територій ОТГ.	2	1
	СР – Вивчення матеріалу теми 4. Земельні ресурси України та їх класифікація.	7	10
5	ЛК – Система моніторингу ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення.	2	
	ПР – Моніторинг ерозійних процесів земель сільськогосподарського призначення.	2	
	СР – Вивчення матеріалу теми 5. Документи якісного обліку на землях сільськогосподарського призначення.	7	11

1	2	3	4
46	ЛК – Моніторинг розвитку ерозійних процесів на землях різного цільового призначення.	2	
	ПР – Моніторинг стану берегових ліній річок Харківської області.	2	
	СР – Вивчення матеріалу теми 6. Види ерозії та методи боротьби з ними.	7	11
7	ЛК – Моніторинг антропогенного забруднення земель.	2	
	ПР – Містобудівний моніторинг земель населених пунктів.	2	
	СР – Вивчення матеріалу теми 7. Види антропогенного забруднення земель та напрями їх зменшення.	8	11
8	ЛК – Стратегія розвитку моніторингу земель та державного контролю за використанням та охороною земель в Україні.	2	
	ПР – Перспективи вдосконалення інформаційної бази системи моніторингу земельних відносин.	2	
	СР – Вивчення матеріалу теми 8. Документи та документація з державного контролю за використанням та охороною земель в Україні.	8	11
Усього за семестр			
ЛК		16	2
ПР		16	4
СР		58	84
УСЬОГО за дисципліною		90	90

Методи навчання:

словесні (лекції, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, робота з книгою тощо);
наочні (метод ілюстрації та демонстрації);
практичні завдання;
самостійна робота.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає

його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99 повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками

67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

0–34	Неприйнятно	F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)
------	-------------	---	---

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

- 1.1 Шепак В.В. Моніторинг та охорона земель: навч. посіб. / В. В. Щепак. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 120 с.
- 1.2 Моніторинг та охорона земель. Практикум : навчальний посібник / В. С. Мошинський, Т. В. Бухальська, А. Г. Ліщинський, Ж. В. Наконечна. Вид. 2-ге, перероб. та доповн. [Електронне видання]. Рівне : НУВГП, 2019. 202 с.

- 1.3 Аніщенко В. О., Боровий В. О. Моніторинг і охорона земель : навч. посіб. Чернівці : Чернігівські обереги, 2006. 208 с.
- 1.4 Моніторинг земель : підручник / за ред. Сохнича А.Я. Львів : компанія «Манускрипт», 2008. 264 с.
- 1.5 Веремєєнко С. І. Охорона ґрунтів та відновлення їх родючості : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2010. 219 с.
- 1.6 Юхно А.С. Удосконалення положень еколого-економічного управління земельними ресурсами за зональним аспектом / А.С. Юхно, В.М. Опара, І.М. Бузіна // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Геологія. Географія. Екологія», 2022. Вип. 56. С. 277-295. <https://doi.org/10.26565/2410-7360-2022-56-21>.
- 1.7 Юхно А.С. Проведення аграрного зонування земель при управлінні земельними ресурсами сільськогосподарських підприємств / А.С. Юхно // Вісник Одеського національного університету. Економіка. Одеса, 2021. Том 26. Випуск 2 (87). С. 53 - 59.
- 1.8 Iukhno A. Priority directions of improvement of economic and ecological management of land resources of agricultural enterprises taking into account agricultural zoning indicators. Information technology and innovation for society development: collective monograph / Ostenda A., Nestorenko T. Publishing House of University of Technology. Katowice, Poland, 2021. P. 537 - 560.
- 1.9 Кошкалда І.В., Домбровська О.А., Анопрієнко Т.В., Гопцій Д.О., Юхно А.С., Трегуб О.М., Ряснянська А.М., Шелудько К.В. Еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь: методичні рекомендації. Х., 2021.
- 1.10 Кошкалда І.В., Домбровська О.А., Анопрієнко Т.В., Гопцій Д.О., Юхно А.С., Трегуб О.М., Ряснянська А.М., Шелудько К.В. Особливості державного регулювання при формуванні сільськогосподарських землекористувань: методичні рекомендації. Х., 2021.

Додаткові джерела:

2. Допоміжна література
- 2.1. Конституція України: у ред. від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30, ст. 141.
- 2.2 Земельний кодекс України: у ред. від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. – № 3-4, ст. 27.
- 2.3 Цивільний кодекс України: у ред. від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 40-44, ст. 356.
- 2.4 Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 р. №3613-VI // Відомості Верховної Ради України від 24.02.2012. – 2012. – № 8. – С.348, ст. 61.
- 2.5 Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. №85-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 36, ст. 282.
- 2.6 Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. №962-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 39, ст. 349.
- 2.7 Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України №1051 від 17 жовтня 2012 р. // Уряд. кур'єр. – 2012. – № 218.
- 2.8 Про затвердження Порядку здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. №681 // Уряд. кур'єр. – 2004. – № 120.

2.9 Юхно А.С. Здійснення державного управління при видобутку бурштину: проблеми та перспективи / А.С. Юхно, Є.А. Первишева // Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. "Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи: [тези доп.]. Умань: Видавець "Сочінський М.М.", 2018. С. 142 – 144.

2.10 Юхно А.С. Актуальні проблеми органів державної влади та місцевого самоврядування при поводженні з твердими побутовими відходами на прикладі Харківської області / А.С. Юхно, М.А. Багнюк // Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. "Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи: [тези доп.]. Умань: Видавець "Сочінський М.М.", 2018. С. 70 – 71.

2.11 <http://zakon.rada.gov.ua>

2.12 <http://map.land.gov.ua/kadastrova-karta>

2.13. дистанційний курс:

<https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3976>

2.14. <http://files.khadi.kharkov.ua>

2.15. <http://www.nbvv.gov.ua>

2.16. <http://korolenko.kharkov.com>

2.17. <http://library.univer.kharkov.ua>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

підпис

Альона ЮХНО

ПІБ

Завідувач кафедри

підпис

Євген ДОРОЖКО

ПІБ